Niniejszy numer zawiera zwiększoną objętość 20 stron.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 27 (125) **Warszawa, 1 lipca 1939 r.** **Rok IV**

TREŚĆ: str.

Wartość „rzeczywista" 465
Rozporządzenie wykonawcze do ustawy o podatku obrotowym (tekst) . . 467
Orzecznictwo w przedmiocie księgowości: chronologiczność wpisu . . 470
Orzecznictwo w sprawach podatkowych: opłata stemplowa od poręki przy otwarciu kredytu przez spółdzielnię 472
Okólniki: instrukcja Ministerstwa Skarbu z dnia 25 kwietnia 1939 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 5 sierpnia 1938 r. o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych; — w sprawie dopuszczalności zajęcia czynszu w trybie egzekucji administracyjnej: — w sprawie odpowiedzialności za podatek od lokali, którego termin płatności przypada w czasie do dnia 1.10.1934 . . . . 473—478
Ustawy, rozporządzenia i zarządzenia 479
Kalendarz podatkowy 479
Poradnia . . . . 480—483

MARCEL SCHEFFS
Poznań

WARTOŚĆ „RZECZYWISTA"

(art. 58 KH)

(dokończenie).*

Z tego należy wnioskować, że *również kupcy jednoosobowi oraz spółki osobowe mogą według tych samych zasad bilansować, lecz nie mu-*

*) OBP, nr 25, rb., str. 425 i n., nr 26, rb., str. 445 i n.

szą. Stąd wynika, że wymienieni kupcy w razie zwyżki kursów i cen targowych ponad ceny nabycia nie potrzebują ich do bilansu przyjąć, tylko pozostawić niższe ceny nabycia, mimo, że art. 58 KH wymaga wartości „rzeczywistej".

Z drugiej strony mają kupcy jednoosobowi oraz spółki osobowe dalszą swobodę, której nie mają spółki akcyjne. Mianowicie w razie przypadkowego przejściowego spadku kursu papierów wartościowych niżej ceny nabycia, mogą mimo to pozostawić w bilansie cenę nabycia wzgl. książkową, o ile uważają, że ona odpowiada wartości „rzeczywistej" w myśl art. 58 KH. Wiadomo bowiem, że spadek kursów często polega tylko na pewnych nieuzasadnionych obawach i kurs w ten sposób wytworzony na giełdzie nie odpowiada „rzeczywistej" wartości papieru.

Trzecią grupę przedmiotów obrotowych (płynnych) stanowią należności (towarowe, wekslowe, hipoteczne i in.), co do których zasadniczo te same przepisy odnoszą się do spółek akcyjnych, jak do kupców jednoosobowych, mianowicie (art. 58 § 2): wierzytelności wątpliwe należy przyjąć według ich wartości „prawdopodobnej", natomiast należności nieściągalne należy odpisać. Z tego wynika, że do reszty należności obowiązuje sama wartość książkowa, jakkolwiek prawo o tym nie mówi.

Specjalny jednak przepis istnieje dla spółek akcyjnych (art. 426), że *należności i długi w walutach obcych* przeliczyć trzeba według przeciętnego kursu z ostatniego miesiąca. Nasuwa się więc pytanie, *czy ten sam przepis należało by również stosować u kupców jednoosobowych i spółek osobowych,* mimo, że on się odnosi tylko do spółek akcyjnych. W braku innego przepisu należało by to pytanie potwierdzić. Mimo to mogą ci kupcy od tego przepisu odbiec o tyle, że *zamiast przeciętnego kursu mogą stosować kurs giełdowy z dnia bilansowego,* który w każdym razie stanowi wartość „rzeczywistą", o ile o kursie walut nie można powiedzieć tego samego, co o papierach wartościowych, że kurs z dnia bilansowego jest przypadkowy i przejściowy.

Przy wszystkich należnościach, tak w walucie krajowej jako też zagranicznej, trzeba koniecznie badać poszczególnych dłużników i sondować ich zdolność i możność płatniczą, jak również ich dobrą wolę i chęć płacenia, co Niemcy określają jako *„Zahlungsfähigkeit i Zahlungswilligkeit".* To samo dotyczy zobowiązań kupca z tytułu poręki, gwarancji, żyra i tym podobnych warunkowych zobowiązań. Mimo, że on posiada z tych tytułów zabezpieczenia lub regwarancje. Zdarza się bowiem, że albo zabezpieczenie straci na wartości, albo ręczyciel popadnie w niewypłacalność. Wówczas powstanie bezwarunkowe i bezpośrednie zobowiązanie kupca, który tej gwarancji udzielił.

Pozostaje nam jeszcze omówienie *oznaczenia wartości przedmiotów niematerialnych,* do których zalicza się prawa, koncesje, patenty, licencje oraz wartość firmy, tzw. *„goodwill".* Tutaj również odmiennie należy traktować te przedmioty u kupców jednoosobowych, u spółek osobowych oraz inaczej u spółek akcyjnych. Mianowicie *spółki akcyjne mogą przedmioty te przyjąć do aktywów bilansu, o ile za nie zapłaciły pewne odszkodowanie; albowiem obowiązuje ich w myśl art. 423 § 1 „cena nabycia".* Natomiast *kupcy jednoosobowi i spółki osobowe mają pod tym względem większą swobodę.* Mogą oni te przedmioty wstawić do bilansu, mimo że nie zapłacili za nie żadnej ceny. Nie wyklucza to bowiem, że

te przedmioty mogą dla nich mieć wielką nieraz wartość. Wobec czego mogą ci kupcy według sumiennej rozwagi ocenić „rzeczywistą" wartość tych przedmiotów, to jest wartość, jaką one mają dla przedsiębiorstwa wzgl. dla nowonabywcy w razie sprzedaży przedsiębiorstwa.

Powyższe wywody i przedstawienia dowodzą niewłaściwości określenia wartości „rzeczywistej" (art. 58 KH) i należy się tylko przychylić do wniosku Szatensztejna, aby *ten pretensjonalny, niezrozumiały i zbędny zwrot KH o wartości rzeczywistej w ogóle skreślić, skoro życie go przekreśliło *).*

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO USTAWY O PODATKU OBROTOWYM **)

(tekst)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU Z DNIA 19 KWIETNIA 1939 R.

o wykonaniu ustawy z dnia 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym.

(Dz. U. R. P. Nr 44 z 1939 r., poz. 287)

(dokończenie)

Do art. 8 ust. (2).

§ 57. (1) Płatnikom, wymienionym w art. 8 ust. (2) ustawy, ustala się zaliczki kwartalne w wysokości 1/5 kwoty podatku, wymierzonego za rok ubiegły, a jeżeli podatek w roku ubiegłym wymierzono za niepełny rok kalendarzowy, — w wysokości 1/5 kwoty podatku, obliczonego w stosunku rocznym.

(2) Różnica między kwotą wymierzonego podatku a ustalonymi w myśl ust. (1) zaliczkami staje się zaległością po upływie terminu płatności, wynikającego z art. 8 ust. (5).

(3) Jeżeli jednak władza wymiarowa otrzyma przed terminem płatności ostatniej zaliczki kwartalnej materiały faktyczne, stwierdzające dokładnie, że płatnik osiągnął obrót wyższy od tego, który był podstawą do ustalenia zaliczek, powinna wydać postanowienie o obowiązku uiszczenia zaliczek w wysokości podatku, przypadającego od rzeczywistego obrotu, wyznaczając termin płatności, po upływie którego nie uiszczona część zaliczki staje się zaległością.

Przykłady.

I. Płatnik rozpoczął wykonywanie świadczeń, podlegających opodatkowaniu, z dniem 1 października roku ubiegłego. Podatek wymierzono za trzymiesięczny okres wykonywania świadczeń w kwocie 150 zł. Zaliczki w roku bieżącym powinny wynosić co najmniej jedną piątą część kwoty $\frac{150 \times 12}{3} = 600$ zł, czyli po 120 zł.

II. Płatnik w ciągu pięciu miesięcy roku ubiegłego nie wykonywał świadczeń,

---

*) W. J. Szatensztejn: j. w. str. 12 i n.

**) OBP, nr nr 22, 23, 24, 25 Zb. rb.

podlegających opodatkowaniu. Podatek wymierzono za siedmiomiesięczny okres działalności w kwocie 2.100 zł. Zaliczki w roku bieżącym wynoszą co najmniej piątą część kwoty $\frac{2100 \times 12}{7}$ = 3600 zł, czyli po 720 zł.

Do art. 8 pkt 3).

§ 58. (1) Dla płatników. wymienionych w art. 8 ust. (2), którzy rozpoczęli wykonywanie świadczeń w roku podatkowym, władza skarbowa oblicza wysokość zaliczek kwartalnych w sposób następujący: za kwartał, w którym rozpoczęto wykonywanie świadczeń, — w wysokości podatku przypadającego od obrotu rzeczywiście osiągniętego w tym kwartale, natomiast dla następnych kwartałów roku podatkowego — w wysokości podatku, jaki przypada od obrotu, stanowiącego podstawę dla wymiaru pierwszej zaliczki, lecz obliczonego w stosunku za cały kwartał.

Przykład.

Płatnik rozpoczął wykonywanie świadczeń w dniu 14 maja. W okresie od 14 maja do 14 sierpnia, tj. w ciągu 3 miesięcy osiągnął—według obliczeń władzy skarbowej—obrót w kwocie 9.000 zł. Przy zastosowaniu właściwej z art. 7 ustawy stawki podatkowej—np. 1.7%—zaliczka kwartalna wyniesie kwotę 153 zł. Ponieważ w II kwartale kalendarzowym świadczenia wykonywano tylko w ciągu 47 dni (licząc w miesiącu 30 dni), przeto zaliczka za ten niepełny kwartał wyniesie $\frac{153 \times 47}{90}$ = 79 zł 90 gr.

(2) Jeżeli płatnik w roku poprzedzającym rok podatkowy uiszczał podatek obrotowy w formie ryczałtu, należy zaliczki kwartalne obliczać według zasad art. 8 ust. (3).

Do art. 11 ust. (1).

§ 59. (1) Z ulg określonych w art. 11 ust. (1) ustawy korzystają te spółdzielnie, które należą do związków posiadających przyznane im przez Ministra Skarbu prawo rewizji, a które swą działalność statutową ograniczają wyłącznie do członków.

(2) Jeżeli spółdzielnie, wymienione w ust. (1) niniejszego paragrafu, rozszerzają swą działalność statutową również na osoby nie będące członkami, to z ulg korzystają tylko wówczas, gdy do funduszów, nie podlegających według ustawy o spółdzielniach lub statutu podziałowi między członków, przelewają co najmniej tę część nadwyżki (nadpłat i zwrotów), jaka przypada na obroty z niečzłonkami.

(3) Okoliczność, iż udział niečzłonków w ogólnym obrocie spółdzielni jest większy, niż udział członków, nie pozbawia spółdzielni prawa do ulg.

(4) Spółdzielnia, która wbrew zakazowi statutu działa wśród niečzłonków, nie korzysta z ulgi przewidzianej w art. 11 ust. (1).

§ 60. (1) Przez zwrot rozumieć należy różnicę pomiędzy uiszczaną przez członka lub niečzłonka zapłatą za spełnione świadczenie, a poniesionymi przez spółdzielnię kosztami własnymi tegoż świadczenia.

(2) Przez nadpłatę rozumieć należy różnicę pomiędzy zapłatą, otrzymaną przez spółdzielnię ze sprzedaży dostarczonego przez członka lub niečzłonka towaru, a kosztem tego towaru, na który składa się należność członka lub niečzłonka za dostawę oraz inne koszty własne spółdzielni.

§ 61. (1) Spółdzielnia nie może korzystać z ulg, jeżeli przypadające na niečzłonków nadpłaty i zwroty przelewa w jakiejkolwiek postaci na rzecz członków.

(2) W szczególności wykluczające ulgę przelanie nadpłat i zwrotów ma miejsce wówczas, jeżeli spółdzielnia:

a) przelewa na rzecz członków przypadające na niečzłonków nadpłaty w tej postaci, iż płacąc niečzłonkom za dostawy niską cenę rynkową osiąga nadwyżkę, którą równocześnie zużywa, wypłacając członkom za takie same dostawy ceny wyższe, wskutek czego bądź w ogóle nie wykazuje zysków bilansowych bądź też wydatnie je pomniejsza, albo

b) przelewa na rzecz członków przypadające na niečzłonków zwroty w ten sposób, iż pobiera od członków niższą cenę świadczeń, niż od niečzłonków, wskutek czego wynik bilansowy jest podobny, jak omówiony wyżej pod lit. b).

§ 62. (1) Przy obliczaniu sumy przypadających na niečzłonków nadpłat i zwrotów należy z reguły wydzielać tę sumę z ogólnej sumy nadpłat i zwrotów w takim stosunku, w jakim znajduje się obrót dokonany z niečzłonkami lub przypadający na nich do ogólnej sumy obrotu.

(2) Jeżeli jednak z okoliczności faktycznych wynika, że wskazana w ust. (1) metoda nie umożliwia podziału sumy nadpłat i zwrotów z wystarczającą dokładnością, bądź ze względu na stosowanie różnych cen dla członków i niečzłonków, bądź też ze względu na różną zyskowność transakcyj, dokonywanych z członkami i niečzłonkami, — podział należy przeprowadzić z uwzględnieniem wspomnianych wyżej okoliczności faktycznych.

Do art. 11 ust. (1) pkt 1).

§ 63. (1) Za spółdzielcze instytucje drobnego kredytu uważa się te spółdzielnie w rozumieniu art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 321), które odpowiadają następującym warunkom:

a) za podstawowy przedmiot przedsiębiorstwa mają udzielanie pożyczek i przyjmowanie wkładów;

b) udzielają pożyczek wyłącznie członkom w granicach, nie przekraczających zł 2.000 dla osób fizycznych, a zł 8.000 dla dla związków samorządowych oraz zrzeszeń, posiadających osobowość prawną;

c) odbiór wpłat na rachunek członków i osób trzecich ograniczają do inkasa weksli i dokumentów z wyłączeniem inkasa towarowego;

d) czynności bankowe ograniczają do zakresu przewidzianego w art. 91 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 321); warunkowi temu nie uchybia prowadzenie — za osobnym zezwoleniem Ministra Skarbu—kupna i sprzedaży walut obcych, jeżeli czynności te spółdzielnia wykonywa na zlecenie i rachunek związkowej centrali finansowej, Banku Polskiego, Pocztowej Kasy Oszczędności, banków państwowych oraz innych spółdzielni;

e) osiągają z tytułu pobieranych procentów od pożyczek i od sum, lokowanych w związkowej centrali finansowej, dochód stanowiący co najmniej 2/3 ogólnego dochodu, uzyskanego w roku obrachunkowym.

Do art. 11 ust. (1) pkt 2) lit. a).

§ 64. (1) Przez obrót osiągnięty z pożyczek udzielonych członkom, rozumieć należy wszelkie korzyści materialne, uzyskane przez spółdzielnię z tytułu udzielonych pożyczek, jak również odsetkową pomoc Skarbu Państwa, otrzymaną z tytułu układów konwersyjnych, zawartych z członkami.

(2) Pojęcie „pożyczek udzielonych członkom” obejmuje wyłącznie pożyczki w rozumieniu art. 430 i następnych kodeksu zobowiązań.

(3) Nabycie praw z weksla, a w szczególności nabycie przez spódzielnię weksla przez indos członka, nie może być samo przez się dowodem udzielenia członkowi przez spółdzielnię pożyczki. Jednakże umowy pożyczki nie wyklucza przyjęcie weksla, jako skryptu dłużnego, oraz weksla na zabezpieczenie pożyczonej sumy.

Do art. 11 ust. (1) pkt 4) lit. c).

§ 65. Za przerób wytworów gospodarstwa rolnego o charakterze produkcji fabrycznej uważać należy przerób w zakładach przemysłowych w rozumieniu § 13.

Do art. 11 ust. (3).

§ 66. (1) Przez osoby wojskowe rozumieć należy osoby, wchodzące w skład jednostek organizacyjnych wojska i marynarki wojennej w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 220).

(2) Przez członków rodzin osób wojskowych rozumieć należy krewnych i powinowatych osób wojskowych żyjących z nimi we wspólnocie domowej.

(3) Przez garnizon rozumieć należy miejscowość wraz z przyległym obszarem, w której przebywają jednostki organizacyjne sił zbrojnych, stale lub na dłuższy, ponad 24 godzinny postój, a podlegające jednemu komendantowi garnizonu.

Do art. 15 ust. (2).

§ 67. Należność za świadectwo przemysłowe, nabyte na rok 1939 w części przypadającej na rzecz Skarbu Państwa wraz z 15% dodatkiem pobieranym na podstawie ustawy z dnia 26 marca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 127), podlega potrąceniu jedynie u tych płatników, którzy mają obowiązek opłacania podatku obrotowego za rok 1939 i tylko w granicach przypadającego do zapłaty za ten rok podatku.

§ 68. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje od dnia 1 stycznia 1939 r.

(2) W zakresie wykonywania ustawy z dnia 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 292) traci z dniem 1 stycznia 1939 r. moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11 grudnia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 93, poz. 649) oraz wszystkie inne zarządzenia, wydane w wykonaniu ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 46, poz. 339).

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

151.

CHRONOLOGICZNOŚĆ WPISU.

Księgowanie zdarzeń gospodarczych nie w tej dacie, w której zaistniały, zaciera należyty pogląd na tok interesów przedsiębiorstwa oraz uniemożliwia kontrolę prawidłowości i rzeczywistości zapisów.

Wpływ do kasy podjętej w banku gotowizny winien być księgowany w dacie wpływu a nie w dacie otrzymania od banku zawiadomienia o wypłacie.

NTA, 3 kwietnia 1939, l. rej. 2380/37 i 2382/37.

Z uzasadnienia: L. Ś. w G. zaskarżył do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w dwóch oddzielnych skargach dwa orzeczenia Komisji Odwoławczej przy Izbie Skarbowej w Poznaniu z dnia 28 stycznia 1937 w sprawia wymiaru podatku przemysłowego od obrotu za rok 1933 z przedsiębiorstwa młynarskiego, oraz przedsiębiorstwa skupu zboża.

W powyższych skargach, które Najwyższy Trybunał Administracyjny z uwagi na identyczność stron oraz zagadnień spornych rozpatrywał łącznie, kwestionuje skarżący orzeczoną przez władzę dyskwalifikację ksiąg.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

Jak wynika ze stanu akt, skarżący na obydwa przedsiębiorstwa prowadził wspólne księgi handlowe. Wedle niespornego stanu faktycznego *skarżący podejmuje potrzebną gotówką na zakup zboża w Banku w Grudziądzu i posyła ją przez robotnika do Opalenicy, gdzie dysponuje nią kierownik młyna, księgując zaraz wypłaty dokonane tą gotówkę. Odebraną zaś gotówkę, jako wpływ kasowy księguje kierownik młyna dopiero wtedy, gdy wpłynie zawiadomienie z Banku, uważając zawiadomienia z Banku jako dowód przychodowy dla konta „kasy“.*

Zdaniem skargi powyższe wyjaśnienienie stanowi dostateczne usprawiedliwiedliwienie skonstatowanych przez władzę sald kredytowych na rachunku kasy, wynikłych w związku z powyższym księgowaniem.

Powyższego stanowiska skargi nie mógł jednak Najwyższy Trybunał Administracyjny uznać za trafne. *Wymogiem prawidłowej rachunkowości kupieckiej jest, by zdarzenia gospodarcze, które mają być przedmiotem wpisów do ksiąg, znalazły zupełne odbicie w treści tych zapisów.*

Zasada powyższa musi być stosowana nie tylko, o ile chodzi o objęcie zapisem księgowym samej treści faktycznej zapisanego zdarzenia, ale także o uwidocznienie w danym zapisie właściwej daty powstania tego zdarzenia. *Księgowanie zdarzeń gospodarczych nie w tej dacie, w której one zaistniały, zaciera należyty pogląd na tok interesów przedsiębiorstwa oraz uniemożliwia kontrolę prawidłowości i rzeczywistości zapisów.*

O ile chodzi o rozpoznawane sprawy, to inkasowanie gotówki, przeznaczonej na cele przedsiębiorstwa było oczywiście takim zdarzeniem, które wymagało zapisu do ksiąg handlowych. Do zupełności zapisu księgowego konieczną było rzeczą uwidocznienie daty wpływu gotówki zgodnie z rzeczywistością.

Taką datą było oczywiście moment otrzymania poszczególnej pozycji gotówki przez kierownika przedsiębiorstwa, a nie jak to miało miejsce w konkretnym przypadku, chwila otrzymania przez tegoż kierownika zawiadomienia z Banku o wypłacie pieniędzy.

Następstwem powyższego niewłaściwego dokonywania zapisów wpływów gotówkowych było właśnie powstanie sald kredytowych na rachunku kasy.

Zawarte w odwołaniu wyjaśnienie płatnika co do powstania sald kredytowych na rachunku kasy nie tylko więc nie mogło stanowić dostatecznego usprawiedliwienia tychże sald kredytowych, ale przeciwnie uwypukliło nieprawidłowość w prowadzeniu ksiąg handlowych.

Gdy więc władza pozwana w związku z wyjaśnieniem płatnika odnośnie sald kredytowych stanęła w zaskarżonym orzeczeniu na stanowisku, że stanowiące przyczynę powstania tych sald niezaksięgowanie wpływów kasowych w dniu ich faktycznego otrzymania nie jest zgodne z zasadami prawidłowej księgowości i nieusprawiedliwia powstania sald sald kredytowych a w konsekwencji księgi płatnika uznała za nieprawidłowe, to w

powyższym postąpieniu władzy nie mógł się Najwyższy Trybunał Administracyjny dopatrzyć żadnej wadliwości.

Z powyższych powodów Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił skargi, jako nieuzasadnione.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

116.

OPŁATA STEMPLOWA OD PORĘKI PRZY OTWARCIU KREDYTU PRZEZ SPÓŁDZIELNIĘ

Poręka udzielona przy otwarciu przez spółdzielnię członkowi kredytu nie tylko dla pretensji, pochodzących z udzielonych w ramach otwarcia kredytu pożyczek, lecz także dla pretensji pochodzących z innych tytułów, nie podpada pod zwolnienie, przewidziane w ust. 2 art. 117 uos.

NTA, 20 kwietnia 1939, l. rej. 189/38

Uzasadnienie. Podczas kontroli stemplowej, przeprowadzonej w N. Spółdzielni z nieogr. odp. w N., zakwestionowano 54 pisma (oświadczenia poręki), wystawione w 1935 r. i wystosowane do wspomnianej spółdzielni, którymi wystawcy przyjmują solidarną porękę za wszystkie pretensje, które spółdzielnia z jakiegokolwiek tytułu prawnego na podstawie swych ksiąg handlowych ma względnie mieć będzie do wymienionych w tych pismach osób, pozostających z niemi w stosunkach kupieckich (anlaesslich der Geschaeftsverbindung).

Nakazem płatniczym z 31. 5. 1937 wymierzył Urząd Skarbowy w S. Spółdzielni w myśl art. 117 u. o. s. od wspomnianych pism opłatę stemplową wraz z 5-krotną podwyżką stemplową.

W odwołaniu, wniesionym od wymiaru, twierdziła Spółdzielnia, że skoro zakwestionowane pisma zawierają poręki, udzielone przy kredytach w rachunku bieżącym a z uznań sald przy zamknięciu konta wynika, że dłużnikowi została pożyczka już udzielona, to zakwestionowane pisma nie podlegają w myśl art. 117 ust. 2 u. o. s. opłacie stemplowej.

Odwołania tego nie uwzględniła Izba Skarbowa w G. orzeczeniem z 6. 11. 1937, ponieważ w danym wypadku poręki dotyczą nie tylko pożyczek udzielonych członkom przez spółdzielnie, lecz wszystkich pretensji, które ze stosunków handlowych między spółdzielnią a jej członkami z jakiegokolwiek tytułu prawnego już wynikły wzgl. w przyszłości wyniknąć mogą. Dalej zaznaczyła Izba, że skoro art. 117 ust. 2 u. o. s. zawiera wyjątek od zasady ogólnej, przepis ten winien być interpretowany ściśle a nie rozszerzająco. Zarazem zniżyła Izba podwyżkę w wysokości 2.675 zł. do kwoty zł. 500...

NTA rozważył co następuje:

Przede wszystkim zaznacza NTA, iż nietrafne jest twierdzenie skargi, że władza odmowne swe orzeczenie oparła na tym, że kwestionowane poręki dotyczą również pożyczek udzielonych przez Spółdzielnie nieczlonkom, oraz na tej okoliczności, że w danym wypadku chodzi nie tylko o pożyczki istniejące w chwili poręczenia, lecz również o pożyczki przyszłe. Władza pozwana bowiem przez użycie w zaskarżonym orzeczeniu słów, że „kwestionowane poręki dotyczą nie tylko pożyczek, udzielonych przez spółdzielnie członkom”, miała jedynie na myśli, jak to z dalszego uzasadnienia wynika, że w danym wypadku chodzi

o poręką nie tylko pożyczek lecz wszystkich pretensji, które ze stosunków handlowych między skarżącą a jej członkami z jakiegokolwiek tytułu prawnego już wynikły wzgl. wynikną. Władza pozwana zatem wcale nie twierdziła, by w danym wypadku chodziło również o pożyczki udzielone niecżłonkom skarżącej spółdzielni, a zaskarżone orzeczenie nie zawiera żadnej sprzeczności, jeśli twierdzi, że przewidziane w ust. 2 art. 117 u. o. s. zwolnienie nie ma zastosowania, gdyż chodzi o porękę nie tylko dla pożyczek, ale dla wszystkich pretensji skarżącej, które jej z jakiegokolwiek bądź tytułu prawnego przysługują, lub przysługiwać będą wobec jej członków, pozostających ze skarżącą w stosunkach kupieckich uznał NTA za trafne. Wprawdzie, jak to słusznie skarga twierdzi i jak to też Trybunał orzekł w wyroku z 1. 3. 1939 l. rej. 1417/37, poręka udzielona przy otwarciu przez spółdzielnie członkowi kredytu podpada pod zwolnienie, przewidziane w ust. 2 art. 117 u. o. s., lecz wypowiedziana w tym wyroku zasada prawna nie ma w tym wyroku zastosowania. Z treści zakwestionowanych pism, jedynie miarodajnej w myśl art. 6 ust. 1 u.o.s. dla oceny, czy i jakiej opłacie pismo podlega, wynika bowiem wyraźnie, że poręka nie dotyczy tylko pożyczek, udzielonym członkom, ale również innych pretensji przysługujących skarżącej wobec jej członków. Skoro zaś zwolnienie, przewidziane w ust. 2 art. 117 uos odnosi się jedynie do poręki pożyczek i również we wspomnianym wyroku 1 rej. 1417/37 chodzi tylko o pożyczki, udzielone w ramach otwartego kredytu. zakwestionowane zaś pisma dotyczą poręki nie tylko pożyczek lecz pretensji, które przysługują lub przysługiwać będę skarżącej wobec jej członków z jakiegokolwiekbądź tytułu prawnego, to NTA nie dopatrzył się w zaskarżonym orzeczeniu zarzuconej obrazy art. 117 ust. 2 uos.

Z tych powodów oddalił Trybunał skargę jako nieuzasadnioną.

OKÓLNIKI

INSTRUKCJA MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 25 KWIETNIA 1939 R.

o stosowaniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 19 sierpnia 1938 r. wydanego w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Przemysłu i Handlu w sprawie wykonania ustawy z dnia 5 sierpnia 1938 r. o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr 61, poz. 477) w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 28 lutego 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 128).

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 11 z 1939 r. poz. 282)

*(dokończenie *)*

64.

1) W piekarniach trudniących się wymianą mąki żytniej, pochodzącej z obrotu gospodarczego, na chleb, należy przy rocznych rewizjach obrachunkowych przeprowadzić również obrachunek mąki, dostarczonej piekarni do wymiany na chleb, i obrachunek chleba, wydanego przez piekarnię rolnikom w zamian za otrzymaną mąkę.

---

*) OBP, nr nr 22, 23, 24, 25, 26 rb.

W tym celu należy sprawdzić w księdze kontroli wymiany mąki żytniej na chleb (wzór Nr 16 do § 56 ust. 4) pozycje przychodowe mąki ze znajdującymi się w piekarni kartami kontroli przemiału oraz zbadać, czy odbiór chleba po upływie miesiąca został potwierdzony w wymienionej wyżej księdze przez odnośnych odbiorców, jak również czy piekarnia wydaje chleb pracownikom i producentom rolnym według norm, określonych w § 37f ust. 5).

Następnie należy ustalić na podstawie księgi kontroli wymiany mąki żytniej an chleb:

a) ilość mąki, dostarczonej piekarni przez producentów i pracowników rolnych do wymiany na chleb, oddzielnie dla różnych procentowości przemiału,

b) ilość chleba, wydanego przez piekarnię producentom i pracownikom rolnym w zamian za każdy rodzaj (procentowość przemiału) otrzymanej od nich mąki żytniej (oddzielnie ilość chleba, wydanego w zamian za mąkę żytnią 55%, oddzielnie ilość chleba, wydanego w zamian za mąkę żytnią 60% itp.),

c) ilość mąki, żużytej przez piekarnię do wypieku chleba, wydanego producentom i pracownikom rolnym (lit. b), przy uwzględnieniu norm wypieku, ustalonych § 37f ust. 5),

d) remanent mąki żytniej, jaki powinien pozostawać w piekarni po uwzględnieniu danych, wyszczególnionych pod lit. a) i c).

Ustalony w ten sposób książkowy remanent mąki żytniej, pochodzącej z obrotu gospodarczego, należy porównać z rzeczywistym zapasem powyższej mąki, znajdującej się w piekarni.

W razie stwierdzenia nadwyżki należy przeprowadzić dochodzenia karne oraz zająć całą stwierdzoną nadwyżkę mąki.

W przypadku stwierdzenia ubytku, przekraczającego 5% ilości mąki żytniej, dostarczonej piekarni przez rolników do wymiany na chleb, należy przeprowadzić dochodzenia celem wyjaśnienia przyczyn przekroczenia przeciętnej wysokości ubytku oraz ewentualnego wymierzenia opłaty.

2) Obrachunek mąki żytniej, dostarczonej piekarni przez rolników do wymiany na chleb, sporządza się na ostatnich stronach księgi kontroli wymiany mąki żytniej na chleb (wzór Nr 16 do § 56 ust. 4).

Nadzór nad zakładami wymiany zboża na mąkę i kaszę, przeznaczoną do obrotu gospodarczego.

65.

1) Rewizja obrachunkowa zakładu wymiany zboża na mąkę i kaszę, przeznaczoną do obrotu gospodarczego, polega na sprawdzeniu zapisów w księdze kontroli wymiany zboża na mąkę i kaszę (wzór Nr 14 do § 5 ust. 3) z dołączonymi do niej dokumentami (świadectwa przewozowe i karty kontroli gospodarczego przemiału zboża) oraz na porównaniu książkowego remanentu z rzeczywistym remanentem zboża i produktów przemiału.

2) W razie stwierdzenia nadwyżek lub ubytków zboża względnie otrąb należy zapisać je do księgi kontroli wymiany i przeprowadzić dochodzenia celem wyjaśnienia przyczyny niezgodności remanentu książkowego z remanentem rzeczywistym.

3) W przypadku stwierdzenia nadwyżek lub ubytków mąki (również śrutu żytniego i pszennego) względnie kaszy należy zapisać je do księgi kontroli wymiany oraz przeprowadzić dochodzenia knrne, przy czym całą stwiedzoną nadwyżkę mąki lub ka-

szy należy zająć, a od stwierdzonych ubytków urząd skarbowy akcyz i monopolów państwowych obowiązany jest wymierzyć opłatę.

4) Rewizje obrachunkowe w zakładach wymiany zboża na mąkę i kaszę przeznaczoną do obrotu gospodarczego, należy przeprowadzać przynajmniej raz na kwartał.

66.

1) Kontrola dorywcza zakładów wymiany zboża na mąkę i kaszę polega na sprawdzeniu:

a) czy zapisy w księdze kontroli wymiany (wzór Nr 14 § do 56 ust. 3) są zgodne z odnośnymi świadectwami przewozowymi i kartami kontroli gospodarczego przemiału zboża (sprawdzenie wyrywkowe) oraz czy księga powyższa jest prawidłowo prowadzona,

b) czy wymiana zboża na mąkę i kaszę odbywa się zgodnie z przepisami §§ 37—37e,

c) czy karty kontroli gospodarczego przemiału zboża są należycie wypełniane i czy zawierają wszystkie wymagane dane,

d) czy worki z maką i kaszą są układane w sposób umożliwiający ich przeliczenie.

2) Kontrole dorywcze zakładów wymiany zbożą na mąkę i kaszę należy łączyć z czynnościami kontrolnymi, o których mowa w § 37d ust. 3).

do § 53.

Nadzór nad transportem mąki, kaszy i pieczywa.

67.

1) Nadzór na transportem mąki i kaszy odbywa się przez przeprowadzanie dorywczej kontroli, polegającej na dokonaniu czynności wymienionych w § 53.

Kontrola ta powinna być przeprowadzana przy każdej sposobności podczas podróży służbowych urzędników Kontroli Skarbowej.

Szczególną uwagę należy zwrócić na transport mąki i kaszy, odbywający się na szosach i drogach oraz na transport tych produktów drogą wodną, a to celem zapobieżenia przenikaniu do obrotu handlowego (zwłaszcza do zakładów detalicznej sprzedaży i do piekarń) mąki i kaszy, przeznaczonej do spożycia we własnym gospodarstwie producenta lub pracownika rolnego i zwolnionej wskutek tego od opłaty (worki z taką mąką i kaszą nie są zaopatrzone w przepisowe etykiety i plomby).

2) Ponieważ rewizje zakładów przemiału zboża mają charakter głównie orientacyjny, przeto baczną uwagę należy zwrócić na transporty mąki i kaszy, wysyłane z tych zakładów, zwłaszcza w porze nocnej.

3) Również 'niezbędnym jest zwrócenie szczególnej uwagi, zwłaszcza w czasie jarmarków i targów, aby pieczywo, wytworzone z mąki, przeznaczonej do spożycia we własnym gospodarstwie producenta lub pracownika rolnego, nie było przewożone przez te osoby do miast celem wprowadzania do obrotu handlowego (§ 37 ust. 11). Zwraca się uwagę, że brak np. na chlebie firmowej etykietki piekarni, nasuwa przypuszczenie, że chleb taki został wypieczony przez producenta lub pracownika rolnego z mąki przeznaczonej do spożycia w jego własnym gospodarstwie, a więc z mąki, od której opłata nie została uiszczona.

Ponadto Kontrola Skarbowa obowiązana jest sprawdzać, czy w obrocie handlo-

wym nie znajduje się chleb żytni z etykietami „wypiek gospodarczy” (§ 37 f ust. 6), względnie chleb, posiadający ślady usunięcia takiej etykiety.

68.

Kontrolę kolejowego transportu mąki i kaszy należy dokonywać w porozumieniu z organami Polskich Kolei Państwowych, z którymi rejony Kontroli Skarbowej powinny w tym celu utrzymywać stały kontakt.

do § 55.

69.

1) Rejony Kontroli Skarbowej obowiązane są w każdym przypadku dopilnować, aby przy sprzedaży licytacyjnej mąki i kaszy, uległej przepadkowi czy też zajętej w postępowaniu karnym lub w trybie przymusowego postępowania administracyjnego, worki z tymi produktami przed wydaniem nabywcy były dostosowane do wymagań §§ 29 i 30 ust. 1) oraz zaopatrzone w przepisowe etykiety i plomby z napisem „Kontrola Skarbowa”. Plomby te powinny być dostarczone przez rejon Kontroli Skarbowej i nałożone przez urzędnika rejonu.

Na niewypełnionej stronie etykiety urzędnik Kontroli Skarbowej powinien zamieścić adnotację, że dana mąka lub kasza pochodzi ze sprzedaży licytacyjnej, oraz uwidocznić: datę wydania tych produktów nabywcy, rodzaj mąki i możliwie procentowość wymiału, względnie rodzaj kaszy. Dane te powinny być potwierdzone pieczęcią urzędową i podpisem urzędnika Kontroli Skarbowej.

2) Opłata od zajętej mąki i kaszy powinna być zawsze pokryta z kwoty, osiągniętej ze sprzedaży licytacyjnej (względnie ze sprzedaży z wolnej ręki, o ile odnośne przepisy taką sprzedaż dopuszczają) tych produktów bez względu na to, czy zajęcie mąki lub kaszy nastąpiło w trybie postępowania karnego czy też w trybie przymusowego postępowania administracyjnego (np. przy egzekucji zaległych podatków).

3) W przypadku ujawnienia przestępstwa, polegającego na uszczupleniu opłaty od mąki i kaszy, urząd skarbowy akcyz i monopolów państwowych wymierza uszczuploną opłatę tylko wówczas, gdy mąki lub kaszy, będącej przedmiotem przestępstwa, nie zajęto (np. z powodu skonsumowania).

do § 56.

70.

Wszystkie uwagi i wydane na miejscu zarządzenia organów kontrolujących powinny być zapisywane na ostatnich stronach odnośnej księgi obrachunkowej kontrolowanego przedsiębiorstwa.

71.

Rejony Kontroli Skarbowej zwrócą uwagę kontrolowanym piekarniom, że ilości otrąb, wziętych z magazynu na paszę dla posiadanego przez daną piekarnię inwentarza, powinny być zapisane w rubryce 11-ej księgi przychodu i rozchodu mąki i otrąb (wzór Nr 15 do § 56 ust. 4) z adnotacją w rubryce 16-ej („Uwagi”) tej księgi, że dana ilość otrąb została wydana na paszę dla inwentarza piekarni.

72.

Jeden egzemplarz karty ewidencyjnej zakładu przemiału zboża (wzór Nr 17 do § 44) powinien być przechowywany w przedsiębiorstwie, a drugi — w urzędzie skarbowym akcyz i monopolów państwowych.

73.

Rejony Kontroli Skarbowej obowiązane są posiadać spisy znajdujących się w

danym rejonie zakładów przemiału zboża, wytwórni wyrobów mącznych, zakładów hurtowej sprzedaży mąki i kaszy oraz zakładów wymiany zboża na mąkę i kaszę, przeznaczoną do obrotu gospodarczego.

74.

Instrukcję z dnia 23 sierpnia 1938 r. o stosowaniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 19 sierpnia 1938 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 5 sierpnia 1938 r. o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 23, poz. 592) uchyla się.

Dyrektor Departamentu:
(—) M. Węgrzynowski

OKOLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 3 CZERWCA 1939 R.
L. D. V. 2707/1/39

w sprawie dopuszczalności zajęcia czynszu w trybie egzekucji administracyjnej.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 15 z 1939 r., poz. 358).

Wyciąg

z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 9 grudnia 1939 r. l. rej. 92/37

— — — — — — — — — — —

Pozostaje do rozstrzygnięcia... podniesiony... w odwołaniu zarzut skargi, że egzekucja wdrożona przez... Urząd Skarbowy... przez zajęcie czynszu w myśl § 100 postępowania egzekucyjnego władz skarbowych jest niedopuszczalna, ponieważ jest równoznaczna z egzekucją przez przymusowy zarząd nieruchomości, którą można wdrożyć wyłącznie w drodze egzekucji sądowej.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

Postępowanie egzekucyjne władz skarbowych, unormowane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. poz. 580/32 Dz. U. R. P., postanawia w § 2, że egzekucja w trybie administracyjnym jest dopuszczalna tylko z ruchomości, oraz z wierzytelności i praw majątkowych, niezabezpieczonych na nieruchomości lub na wierzytelności hipotecznej, zaznaczając w ustępie 2) tego paragrafu, że egzekucja z nieruchomości nie wyłączając egzekucji przez przymusowy zarząd nieruchomości jest dopuszczalna tylko w drodze sądowej.

Tryb egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych określają § 100 i następne wyżej powołanego rozporządzenia, które nie zawiera zresztą żadnego przepisu ograniczającego możność egzekucyjnego zajęcia czynszu w myśl §§ 2 i 100 tego rozporządzenia. Wobec powyższego należy dojść do wniosku, że czynsz podpada pod pojęcie wierzytelności a tym samym egzekucja z zajęcia czynszu może być prowadzona w postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych.

Że to stanowisko prawne jest słuszne, wynika jasno z przepisów drugiej części kodeksu postępowania cywilnego, która obok egzekucji z wierzytelności pieniężnych i praw majątkowych określonej w art. 629 i następnych wprowadza również egzekucję z pożytków i dochodów z nieruchomości przez zarząd przymusowy (art. 758 i następne k. p. c.) a mimo to mówiąc o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z wierzytelności i praw majątkowych wymienia wyraźnie w art. 796 ust. 2 „sumy uzyskane z zajęcia u dzierżawców i lokatorów czynszu z tej nieruchomości".

Skoro więc wedle kodeksu postępowania cywilnego wierzyciel może celem ściągnięcia swej pretensji wdrożyć wedle wyboru egzekucję przez zajęcie czynszu w trybie egzekucji z wierzytelności lub w trybie przymusowego zarządu, brak wszelkiej podstawy do przyjęcia, by Skarb Państwa nie mógł uzyskać zajęcia czynszu w trybie §§ 2 i 100 post. egz. władz skarbowych i przy jednakowym ujęciu egzekucji z wierzytelności i praw majątkowych w tym rozporządzeniu i w kodeksie postępowania cywilnego, miał być gorzej traktowany od każdego prywatnego wierzyciela, który w myśl wyżej powołanych przepisów k. p. c. może według swego uznania wdrożyć egzekucją przez zarząd przymusowy nieruchomości. bądź też zadowolić się jedynie egzekucją z zajęciem czynszu.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr J. Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 12 CZERWCA 1939 R. L. D. V. 6057/1/39

w sprawie odpowiedzialności za podatek od lokali, którego termin płatności przypadał w czasie do dnia 1.10.1934 r.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 16 z 1939 r. poz. 378).

W związku z wątpliwościami w sprawie odpowiedzialności za podatek od lokali, którego termin płatności przypadał w okresie przed wejściem w życie Ordynacji Podatkowej, tj. przed dniem 1 października 1934 r., Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że pod pojęciem osoby zajmującej lokal, a zatem obowiązanej do zapłaty podatku od lokali (art. 1 ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 550) oraz § 1 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy — Dz. U. R. P. z r. 1927 Nr 12, poz. 95) — rozumieć należy tylko osoby fizyczne i prawne, posiadające samoistny tytuł prawny do zajmowania lokalu (np. lokatorzy z umów najmu, właściciele, użytkownicy lokalu itp.). Natomiast osoby, nie posiadające samoistnego tytułu prawnego do zajmowania opodatkowanego lokalu (np. członkowie rodziny lokatora głównego, sublokatorzy) nie są w myśl ustawy obowiązane do zapłaty podatku i również nie opowiadają za podatek od lokali, mimo że w danym okresie z lokalu faktycznie korzystały.

Odpowiedzialność osób trzecich za podatek od lokali, płatny po 1 października 1934 r., uregulowana została przepisami Ordynacji Podatkowej.

W związku z powyższym uchyla się okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 31 października 1927 r. L. D. V. 99/3, zamieszczony na stronie 345 Zbioru Okólników z r. 1933.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr Lubowicki

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 15 z dn. 10 czerwca 1939 r.

Okólniki Ministerstwa Skarbu: z dnia 25.5.1939 w sprawie przewozu skór surowych z portów polskiego obszaru celnego przez Polskę do Rumunii (poz. 355); — z dnia 26.5.1939 w sprawie stosowania uwagi 2 do poz. 931 taryfy celnej przywozowej (poz. 356); — z dnia 3.6.1939 o sprostowaniu błędu w okólniku C. 191 Min. Skarbu z dnia 15.4.1939 (poz. 357); — z dnia 3.6.1939 w sprawie dopuszczalności zajęcia czynszu w trybie egzekucji administracyjnej (poz. 358); — z dnia 27.5.1939 w sprawie zapalniczek posiadanych przez podróżnych w przejeździe tranzytowym (poz. 359).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 16 z dn. 20 czerwca 1939 r.

Okólniki Ministerstwa Skarbu: z dnia 10.6.1939 w sprawie przekazywania zrewidowanych towarów zagranicznych do innego urzędu celnego celem uiszczenia należności celnych i innych (poz. 373); — z dnia 10.6.1939 w sprawie stosowania cła konwencyjnego do estrów pochodzących z Belgii (poz. 374); — z dnia 13.6.1939 w sprawie sprzedaży w drodze przetargu towarów podlegających zwolnieniu od zakazu przywozu (poz. 376); — z dnia 13.6.1939 w sprawie wydawania odpisów kwitów celnych (poz. 377); — z dnia 12.6.1939 w sprawie odpowiedzialności za podatek od lokali, którego termin płatności przypadał w czasie do dnia 1.10.1934 (poz. 378).

KALENDARZ PODATKOWY

W lipcu 1939 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 lipca 1939 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w czasie od 16 do 30 czerwca 1939.

Do 7 lipca 1939 r. — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w czerwcu 1939 r.

Do 15 lipca 1939 r. — I rata (1/4) zryczałtowanego podatku od obrotu na 1939 r.

Do 20 lipca 1939 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni lipca 1939 r.

Do 25 lipca 1939 r. — zaliczka miesięczna na podatek obrotowy w wysokości podatku przypadającego od obrotu osiągniętego w miesiącu czerwca 1939 przez płatników będących kupcami rejestrowymi i pozostałych płatników prowadzących prawidłowe księgi handlowe (po potrąceniu 1/10 ceny zasadniczej świadectwa przemysłowego na r. 1939 wraz z 15% dodatkiem).

Nadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w lipcu 1939 r., oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w lipcu 1939 r.

PORADNIA

403. *Pragnący wiedzy.*

1. **W 1938 r. nie prowadził Pan prawidłowych ksiąg handlowych. Zaprowadził je Pan w 1939 r. Zapytuje Pan, czy wolno będzie w tych warunkach odliczyć od dochodu 1939 r. zaległy podatek od obrotu oraz zaległe świadczenia socjalne, które przypadają za r. 1938, a będą zapłacone w r. 1939.**

Zagadnienie powyższe omówiliśmy szczegółowo w OBP, 1938, str. 697 i n. Reasumując nasze wywody w odniesieniu do interesującego Pana konkretnego przypadku, należy na pytanie Pana odpowiedzieć — **w zasadzie** — twierdząco, a to w myśl wyroku NTA z 13.6. 1938 r., l. rej. 642/37 i 1798/37 (OBP, 1938, str. 685). Inaczej było by tylko wtedy, gdyby omawiane wydatki zostały już uwzględnione przy ustaleniu dochodu za r. 1938, co mogłoby m. in. mieć miejsce w razie obliczenia tego dochodu na podstawie norm średniej dochodowości. Wymiar podatku na rok pod. 1939 jeszcze nie nastąpił, wobec czego nie ma przeszkód do księgowania zapłaconych w 1939 r. zaległości na rku wynikowym razem z bieżącymi wydatkami. Nie przesądza to jednak możności ewentualnego doliczenia ich przy ustaleniu dochodu podatkowego r. 1939, jeżeli w międzyczasie dochód za r. 1938 zostanie ustalony w sposób, uwzględniający wszelkie wydatki na podatki i świadczenia socjalne, obciążające przychody 1938. Jednakże, zdaniem naszym, można tej ewentualności zapobiec przez zażądanie od władzy przy ustaleniu dochodu podatkowego roku 1938 (na r. 1939) uwzględnienia okoliczności, że pewne świadczenia podatkowe i socjalne nie były faktycznie w 1938 poniesione, i powiększenia o odpowiednie kwoty dochodu podatkowego (r. 1938 na r. 1939).

2. **Pakowanie, zwijanie, znakowanie towarów itp. czynności, mające na celu racjonalizację form sprzedaży lub reklamy, uważać należy za czynności przygotowawcze** (§ 45 ust. 1 p. 4 rozp. wyk.). do ustawy o pod. obrot., wobec czego sprzedaż wełny po dokonaniu tych oraz analogicznych czynności, podlega podatkowi według stawki 1,25% od obrotów, udowodnionych prawidłowymi księgami. — Natomiast za czynność przygotowawczą nie może uchodzić **farbowanie wełny,** wobec czego sprzedaż wełny, oddanej do farbowania do obcego przedsiębiorstwa, podlega w powyższym przypadku podatkowi wg stawki 2,1%,

3. **Koszty farbowania wełny** w przedsiębiorstwie handlu towarowego **należy księgować** na rku towarów.

4. Uskutecznianie przez księgowego zapisów do ksiąg we własnym mieszkaniu w zasadzie nie wyklucza stosunku najmu pracy, aczkolwiek, niewątpliwie, jest to okoliczność, która łącznie z innymi świadczy raczej o zawarciu umowy zlecenia. Jeżeli, mianowicie, w powyższym przypadku księgowy nie jest skrępowany co do czasu pracy, jeżeli w ten sam sposób świadczy swoje usługi innym przedsiębiorstwom—należało by, zdaniem naszym, przyjąć, że nie ma miejsca umowa o pracę. Podkreślamy, że w każdym poszczególnym wypadku decyduje całokształt okoliczności sprawy.

5. Dwukrotne zapisanie do inwentarza tych samych towarów, choćby łączna ich wartość nie przekraczała 100 zł, stanowi uchybienie.

6. Rachunek otrzymał Pan dn. 31. XII. 1938 r., towar zaś miał nadejść po tym dniu. Jeśli z treści rachunku wynikało, że towar został wysłany, postąpił Pan prawidłowo, uwzględniając towar w inwentarzu pod pozycją „Towary w drodze".

7. Niezaksięgowanie w 1938 r. wypła

dostawcom usprawiedliwia odrzucenie ksiąg.

8. W myśl art 32 rozp. **o umowie o pracę robotników wypłata wynagrodzenia powinna być dokonywana, przy umowie zawartej na czas nieokreślony, przynajmniej raz na dwa tygodnie.** Niestosowanie się pracodawcy do tego przepisu nie ma żadnego wpływu na ocenę księgowości (gdy np. pracodawca wypłaca zarobki raz miesięcznie i zgodnie z tym księguje).

9. Według art. 8 p. 5 ustawy o pod. przem. **rzemieślnik, posiadający kartę rzemieślniczą, o ile prowadził pracownię przy współudziale najwyżej jednego członka rodziny, był wolny od podatku przemysłowego od obrotu.** Natomiast obowiązująca od 1 stycznia 1939 r. **ustawa o podatku obrotowem takiego zwolnienia (o ile nie chodzi o rolników) nie zna.** Wobec tego urząd skarbowy może już w roku bieżącym wezwać do uiszczania zaliczek (art. 8 ust. 3 ustawy o pod. obrot.).

404. *Ben-Haget.*

1. **Wydane weksle grzecznościowe księguje Pan prawidłowo** (Wn Różni za akcepty grzecznościowe, Ma Akcepty grzecznościowe). Wydanie tych weksli jest ze stanowiska gospodarczego zbliżone do udzielenia gwarancji za osobę trzecią, toteż **można je umieścić w sumach pozabilansowych** (ob. OBP, 1938, str. 511—12, odpowiedź nr 500 p. 4).

2. **Z wynagrodzenia dodatkowego z tytułu niewykorzystanego urlopu nie należy potrącać składek na rzecz Ubezpieczalni Społecznej.** Art. 14 ustawy o ubezp. społ. nie dolicza bowiem wynagrodzenia, które nie wpływa trwale na wysokość zarobków, do podstawy wymiaru składki (takież stanowisko znalazło wyraz w uchwale komisarza b. Izby Ubezpieczeń Społecznych z 3.12.1935, 1—6—7, PUS, 2/1935).

W myśl art. 15 ust. 1 ustawy o Funduszu Pracy, „osoby, pobierające uposażenie służbowe, bądź stałe wynagrodzenie za najemną pracę, opłacają na rzecz Funduszu Pracy 1% pobranego **całkowitego dochodu osiągniętego z tych źródeł".** Z przepisu tego wynika, że **opłatę na rzecz Funduszu Pracy należy potrącić również z wynagrodzenia za niewykorzystany urlop.**

405. *Ldw. S. i Ska.*

Za pośrednictwo w rozumieniu ustawy o pod. obrot. uważa się wszelkie czynności, w wyniku których nastręcza się osobom trzecim sposobność do zawarcia między nimi jakiejkolwiek umowy, albo pośredniczy się przy jej zawarciu (§ 42 ust. 3 rozp. wyk.). Opisany przez Pana proceder, a mianowicie **udzielanie kupcowi na targu pomocy, polegającej na przyprowadzaniu „wytargowanych" sztuk bydła, za które kupiec ten płaci, wręczając Panu jednocześnie wynagrodzenie za tę pomoc, podpada, oczywiście, pod powyższą definicję** pośrednictwa. Wobec tego od otrzymanego wynagrodzenia należy płacić **podatek od obrotu w wysokości 6%.**

406. *H. H. Częstochowa.*

W myśl art. 3 pkt. 8 ustawy o pod. obrot. **od 1 stycznia 1939 r. wolna jest od podatku sprzedaż eksportowa wszelkich towarów,** zarówno surowców, jak i półwyrobów lub wyrobów gotowych. Wobec tego okólniki, określające, eksport

jakich towarów jest wolny od podatku straciły swoje znaczenie.

407. *Abonent P.*

Zmiana okresu roku operacyjnego jest dopuszczalna (por. § 20 rozp. wyk. do ustawy o pod. doch.). Skoro, w związku z ustanowieniem nadzorcy sądowego, księgi zostały zamknięte na d. 31 maja, jest celowe przejście na rok operacyjny 1.6. — 31.5 zamiast — jak poprzednio — 1.7. — 30.6.

2. **Majątek przedsiębiorstwa wydzierżawionego,** jako nie stanowiący własności dzierżawcy, nie powinien figurować w inwentarzu jego majątku.

408. *Księgowy Ak.*

1. Ob. OBP, 1937, str. 509 i n., artykuł Jerzego Witkowskiego pt. „Jak otworzyć księgi „obrotami" przy prostowaniu ksiąg po ich zamknięciu?"

2. Interesujący Pana **schemat księgowania w myśl wywodów prof. Góry** w jego artykule umieszczonym w naszym czasopiśmie, nr nr 23 i 24 rb. wyglądać winien: Wn **Rk Dyskonta od weksli w portfelu,** Ma Rk Weksli—2.34; Wn Rk Strat i Zysków, Ma Rk Dyskonta od weksli w portfelu — 2.34. W ten sposób 2.34 wyraża zmniejszenie nominalnej wartości weksli w portfelu przez rk wyniku tego roku, w którym weksle te szacujemy do bilansu.

3. **Przykłady biernego rozliczenia międzyokresowego** (inaczej—antycypacji biernej) na rku „sum przechodnich": komorne za grudzień 1938, które będzie zapłacone w 1939 r. (Wn Rk Kosztów, Ma Rk Sum przechodnich) i z tego powodu musi znaleźć się po stronie biernej bilansu zamknięcia za rok 1938; odsetki od należności za rok 1939, pobrane w r. 1938 z góry (Wn Rk Odsetek, Ma Rk Sum Przechodnich) — są również pasywem bilansu zamknięcia za r. 1938

409. *Pol-Pod.*

Jak zaznaczyliśmy już w odpowiedzi nr. 350 pkt 4 (OBP, 1939, str. 378) zastosowany przez PP sposób księgowania był nieprawidłowy. Może on być wytknięty jako usterka formalna w protokóle badania ksiąg. Nie jest jednak ta usterka na tyle istotna, aby sama przez się mogła spowodować uznanie całej księgowości za nieprawidłową.

410. *C. W.*

1, **Sprzedaż w przedsiębiorstwie handlowym gotowych ubrań, uszytych przez krawców z materiału dostarczonego przez przedsiębiorstwo handlowe,** podlega podatkowi obrotowemu wg stawki 2,1%, wzgl. 3%, w zależności od tego, czy są prowadzone księgi handlowe. Jeżeli księgi będą założone wśród roku, cały obrót podlegać będzie podatkowi wg stawki 3% (ob. wyrok NTA, OBP. 1938, str. 334). Ponieważ Pan prowadzi przedsiębiorstwo (wyłącznie) handlowe, jest bez znaczenia dla wysokości stawki, czy krawcy, o których mowa, są chałupnikami, czy też samodzielnymi rzemieślnikami. Natomiast, jeżeli przedsiębiorstwo przemysłowe zatrudnia chałupników wyroby za ich pośrednictwem wytwarzane stanowią część ogólnej produkcji traktowanej wówczas ze stanowiska podatku obrotowego jako jednolita całość.

Zaznaczyć należy, że **samo zatrudnianie chłupników nie nadaje przedsiębiorstwu charakteru przemysłowego.** Z definicji chałupnika, zawartej zarówno w ustawie o ubezpieczeniu społecznym

art. 3), jak i w Rozp. Min. Przem. i Handlu z 27.11.1937 (D. U. R. P. 1937 poz, 605, § 1 ust. 6), wynika wyraźnie, że chałupników zatrudniać mogą jako nakładcy, nie tylko przemysłowcy, lecz również **kupcy.**

2. **Chałupnicy podlegają ubezpieczeniu, chociażby byli zatrudnieni przez kupca.** Za chałupników w rozumieniu ustawy o ubezp. społ. „uważane są osoby, które zawodowo wyrabiają, przerabiają lub wykańczają własną pracą, **chociażby korzystały z pomocy innych osób,** przedmioty zamówione przez jednego lub więcej przedsiębiorców (fabrykantów **kupców,** majstrów, pośredników itp.) zazwyczaj z dostarczanych przez nich materiałów, jeżeli ta praca jest wykonywana **zazwyczaj dla przedsiębiorcy i na jego ryzyko** i jeżeli osoby te pracują we własnym mieszkaniu lub w jakimkolwiek innym miejscu, w którym tryb pracy nie jest normowany przez przedsiębiorcę".

3. Jak wynika z powyższego, posiłkowanie się pracą chałupników nie wymaga posiadania świadectwa dla przedsiębiorstwa przemysłowego, gdyż chałupników może zatrudniać również kupiec, który nie jest przemysłowcem.

4. **Wydawanie chałupnikom materiału do szycia** ubrań nie wymaga wykupienia karty rejestracyjnej, gdyż w tych warunkach **nie ma składu, należącego do przedsiębiorstwa** (art. 22 ust. 1 ustawy o pod. przem.).

5. Nie mamy zastrzeżeń, co do zamierzonego sposobu księgowania.

411. *L. R. P-k.*

Towar, otrzymany w dniu 29.12.1938 należało zaksięgować (Wn Towary, Ma dostawca) w księgach za 1938 r., tym bardziej, że uczynił to Pan w odniesieniu do kosztów przewozu, wpisując też towar do księgi magazynowej. Uznanie rachunku dostawcy dopiero w 1939 r. spowodowało bezzasadne powiększenie zysku za r. 1938 (remanent towarów sporządzony został z natury, wobec czego pozycja „Towary" w inwentarzu obejmuje również towar, za który nie uznano rku dostawcy).

Powyższy błąd należy usunąć przez wystornowanie odnośnego zapisu w księgach za 1939 r., wystornowanie bilansu otwarcia na r. 1939, bilansu zamknięcia za r. 1938, wprowadzenie do ksiąg opuszczonego zapisu, ponowne zamknięcie ksiąg za r. 1938 i ich otwarcie na r. 1939 (ob. OBP, 1937, str. 341 i n. oraz str. 413 i n.— artykuły Jerzego Witkowskiego). Sprostowany w ten sposób bilans i rachunek strat i zysków należy złożyć władzy wymiarowej. Również sądowi rejestrowemi należy przedstawić sprostowany inwentarz, oraz złożyć odpis sprostowanego bilansu (§ 68 Rozp. Min. Spraw. o rejestrze handlowym).

O znaczeniu sprostowania bilansu i rachunku strat i zysków, o ile chodzi o przywrócenie księgom prawidłowości, ob. artykuł w OBP, 1938. str. 649 i n.

Skorowidz rzeczowy

Egzekucja — czynszu zajęcie — **Ok** *) 477 **).

Fundusz Pracy — wynagrodzenie za niewykorzystany urlop — składki — **P** *) 481.

Księgowość — inwentarz — wartość „rzeczywista" — 465; — księgowanie weksli grzecznościowych — **P** 481; — weksle w portfelu — szacowanie do bilansu — **P** 482; — wpisu chronologiczność — **O** *) 470.

Opłata od kaszy i mąki — instrukcja — **Ok** 473.

Opłata stemplowa — poręka przy otwarciu kredytu przez spółdzielnię — **O** 472.

Ordynacja podatkowa — podatek od lokali — odpowiedzialność osób trzecich — **Ok** 478.

Podatek dochodowy — odliczalność świadczeń publicznych zaległych — **P** 480.

Podatek obrotowy — czynności przygotowawcze — **P** 480; — dla rzemieślników — **P** 481; — pośrednictwo — pojęcie — stawka — **P** 481; — rozporządzenie wykonawcze (tekst) 467.

Ubezpieczenia społeczne — chałupnicy — **P** 482, 483; — wynagrodzenia za niewykorzystany urlop — składki — **P** 481.

---

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia"

**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza. Warszawa, Senatorska 8.

Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31

Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50

Konto P. K. O. 22.308—Poczt. konto rozrachunkowe Nr. 176—Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie

Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor Dr. Emanuel Iserzon — Drukarnia Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15